1944—1959

ÎNFLOREȘTE SPORTUL ÎN PATRIA NOASTRĂ

Să cunoaștem sportul și sportivii din regiunea Oradea

Oradea — „Parisul de pe malurile Peței" cum i se spunea — ducea în trecut o dublă existență. Pe deoparte, orașul mizer, cu periferii insalubre, prin care pîriul Peța își purta rezidurile micilor tăbăcării înșirate de-a lungu-i ; pe de altă parte, Oradea moșierilor romîni, a grofilor și a conților maghiari veniți aci în fiecare vară să-și omoare timpul în chefuri.

Am cunoscut Oradea în trecut... Pe atunci era un centru cu oarecare activitate sportivă. Guvernanții vremii au știut să stoarcă profituri nu numai din comerț și din traficul de valută la frontieră, ci și din sport. Este nevoie de sport la Oradea ? Este ! Atunci — au hotărît ei — hai să înființăm cîteva grupări. Și au înființat : pentru maghiari, grupările Stăruința și C.A.O., pentru romîni gruparea Crișana. Deoparte maghiarii, de altă parte romînii. In aceste condiții, alimentat de marea burghezie orădeană și de preoțimea romano-catolică, șovinismul și misticismul făceau casă bună, căutau să învrăjbească masele muncitoare, le țineau în ignoranță. Și, firește că masele largi de oameni ai muncii erau ținute, în această situație, departe de activitatea sportivă.

★

Am cunoscut Oradea și acum în zilele noastre însorite, cînd energia maselor s-a descătușat cu uriașa-i forță creatoare, cînd șovinismul a devenit o poveste urîtă, din trecut, pe care copiii și tineretul o ascultă nedumeriți. In anii noștri luminoși cu sprijinul partidului, profilul orașului, al întregii regiuni, se schimbă neîncetat. In locul fostelor fabricuțe insalubre s-au ridicat mari uzine și combinate în care lucrează mii de muncitori, iar agricultura orădeană pășește hotărîtă pe drumul colectivizării. Așa cum este firesc, activitatea sportivă de masă a mers în pas cu marile transformări petrecute în viața regiunii. Cei aproape 110.000 membri U.C.F.S. constituie o mărturie elocventă a caracterului larg pe care l-a căpătat sportul orădean. Romîni și maghiari sînt azi înfrățiți în muncă, în viață, ca și pe terenurile de sport.

Însemnări despre activitatea sportivă din satele regiunii

In satele și comunele orădene ca și în celelalte sate ale patriei noastre, viața sportivă pulsează tot mai puternic. Mișcarea sportivă sătească, trezită la viață, a angrenat an de an tot mai mulți țărani muncitori. Peste 9.200 de oameni ai muncii din raionul Marghita au devenit membri ai U.C.F.S. Strădaniile tinerilor din Marghita, care au luptat pentru afirmarea pe plan sportiv au fost încununate de succes, astfel că în anul 1958 ei au avut nici mai mult nici mai puțin decît 6 finaliști în campionatul republican de lupte libere la juniori, iar dintre aceștia, tînărul I. Varga a cucerit titlul de campion al țării !

O frumoasă activitate desfășoară tinerii din satul Brusturi, sat în care sportul era complet necunoscut înainte de 23 August 1944. Astăzi, la Brusturi își desfășoară activitatea 8 echipe masculine de volei și 6 feminine, echipe de fotbal, oină etc.

In comuna Borș (raionul Oradea) s-a amenajat în anii puterii populare un frumos teren sportiv, unde membrii secțiilor de fotbal, volei, atletism și handbal desfășoară o bogată activitate. Seară de seară, în sala căminului cultural își dispută întîietatea numeroși șahiști. Asociația sportivă Stăruința, în rîndul căreia activează peste 230 sportivi tineri, a asigurat tinerilor de la G.A.C. „Gh. Doja" o bogată activitate, lucru care se datorește în bună măsură colectiviștilor Dezideriu Kirali, Koloman Varga, Petru Szabo ș.a.

... Altă comună : Oșorhei. In această comună, unde în trecut tineretul era ținut sub influența misticismului, a circiumilor, astăzi pe stadionul din curtea spațioasă a școlii elementare se întrec numeroși fotbaliști, atleți, voleibaliști, iar în sala căminului cultural șahiștii și jucătorii de tenis de masă participă la numeroase competiții de masă.

Vom menționa în încheiere inițiativa lăudabilă a consiliului raional U.C.F.S. Oradea (președinte : Ilie Poenaru, tehnician : Vilma Kovacs), care a oragnizat o întrecere la 5 discipline sportive cu participarea a 16 reprezentative de asociații sportive sătești. Intrecerile finale au avut loc recent la Băile 1 Mai, unde s-au obținut următoarele rezultate : fotbal : Oșorhei—Sintion 4-1, tenis de masă : Borș—Băile 1 Mai 5-0, volei fete : Borș—Băile 1 Mai 3-0, volei băieți : Cheiu—Băile 1 Mai 3-2, handbal : I.T.O.—Borș 4-0.

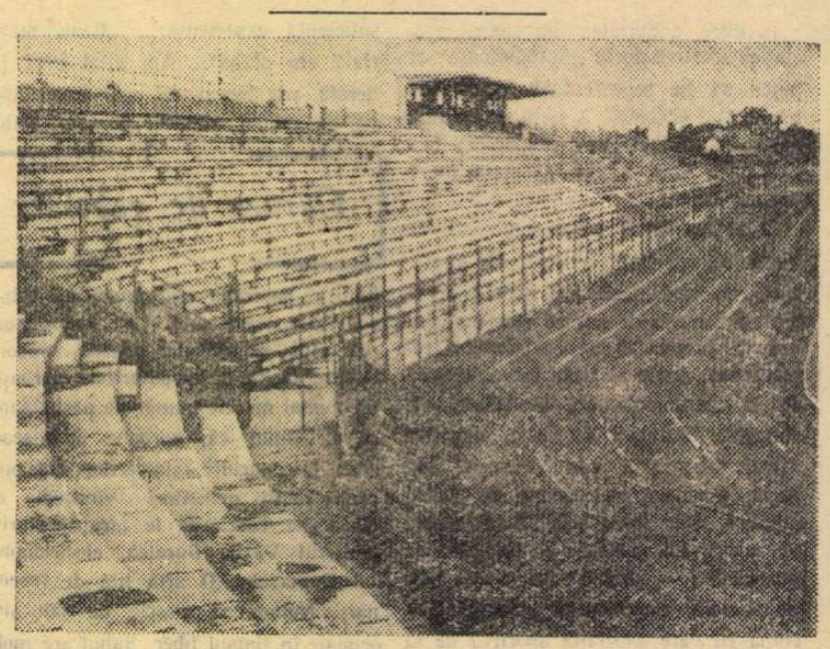

Fotografia vă înfățișează stadionul Libertatea reconstruit complet în anii regimului nostru

Azi, pe un teren de sport din Oradea...

... Un stadion cochet, așezat într-un parc splendid și pe porțile căruia intră zilnic sute de sportivi. Tinerețe, voioșie și, firește... sport. Asemenea imagini pot fi văzute zilnic pe stadionul Rapid din Oradea. Unde să privești mai întîi ? La pista de atletism, pe terenul de fotbal sau pe cel de baschet ?

... Prin minte îmi trec imagini de odinioară, cînd întîlnirile pe terenurile de sport ale celor de la C.A.O., Crișana, sau Stăruința nu erau un prilej de întrecere sportivă ci mai de grabă de a ațița șovinismul între naționalitățile conlocuitoare.

Dar, de atunci, multă apă s-a scurs pe Crișul Repede ! Oamenii muncii, conduși de partid, au măturat din calea lor gunoiul vechii societăți, descătușînd inimile, unind pe oamenii muncii romîni și maghiari, în muncă, în viață și în sport. Așa i-am găsit, într-o frumoasă după-amiază de vară la baza sportivă a Rapidului...

— E mult de lucru cu atleții mei — ne spunea deunăzi fostul recordman al probei de 400 m garduri, Ladislau Kiss.

Intr-adevăr, ca să te ocupi de 130 atleți, mai cu seamă cînd toți vor să ajungă cît mai curînd atleți de frunte, să recunoaștem, nu-i tocmai ușor. Și totuși „Loți" reușește să obțină rezultate promițătoare cu tinerii săi atleți de la școala sportivă de elevi. Aruncătorul de ciocan Cornel Moș de pildă, este campion republican de juniori (1958) cu o aruncare de 42,55 m. Tînăra Victoria Pazmany, deși are doar 18 ani, se anunță a fi o bună pentatlonistă. Ea este o sprinteră talentată (13,1 sec. pe 100 m), o bună săritoare în lungime.

Larma glasurilor tinerești ne-a atras spre sala de tenis de masă. Este imposibil să nu fii cucerit de ce vezi aci. La 6 mese, copii de-o șchioapă (unii abia ajung la înălțimea mesei de joc) își dispută cu ardoare întîietatea. Instructorul voluntar Adalbert Taglicht, care conduce centrul de copii al asociației Rapid, îi urmărește atent, le corectează loviturile și-i... consolează pe învinși cu o caldă mîngîiere pe obrăjiorii aprinși de joc. In fiecare zi, 40 de copii vin și învață din „tainele" tenisului de masă.

Aruncă Moș Corneli...

C. S. O.

Cu toate că inițialele fac pe cititor să se gîndească la echipa de fotbal, totuși, pentru sportivii orădeni, ele înseamnă mult mai mult. Clubul sportiv Oradea a reunit sub acelaș nume, tineri din multe ramuri ale industriei orădene, în plină dezvoltare. Ei se află angrenați în campionate republicane de categoria A (baschet, scrimă, polo și tenis de masă), B (fotbal) iar secțiile de moto, ciclism, atletism, tenis de cîmp și popice luptă pentru calificare în categorii superioare. Cea mai bună performanță a obținut-o secția de popice, a cărei echipă a cîștigat, în anul 1958, titlul de campioană republicană.

Fără îndoială că multe din aceste succese se datoresc și faptului că sportivii de la C.S.O. au la dispoziție baze sportive, frumoase, bine îngrijite. In anii puterii populare s-a reamenajat complet stadionul Libertății și au fost construite bazele sportive din parcul Lenin (terenuri de volei, baschet și tenis), cea de la grădina muzeului (care are două terenuri de baschet, tenis de cîmp și volei) precum și o frumoasă sală pentru secția de tenis de masă și popice.

In activitatea clubului un loc important se acordă muncii de educație a sportivilor. Astfel se explică corectitudinea, spiritul de prietenie care domnește pe terenurile orădene de sport. In cadrul aceloraș echipe, tinerii sportivi romîni și maghiari luptă pentru același scop : victoria echipelor C.S.O.

Am încercat, firește, să aflăm cum se desfășoară munca educativă a acestor sportivi ? Ne-a răspuns tov. Traian Dinuț, din conducerea clubului.

— Sînt multe lucruri pozitive de spus în această privință. Pe lîngă învățămîntul politic care funcționează pe grupe, fiecare antrenor are datoria să facă, la începutul ședințelor de pregătire, scurte informări asupra evenimentelor interne și internaționale cu caracter politic și științific. Pe de altă parte, cu sprijinul consiliului orășenesc U.C.F.S., la clubul nostru va începe în curînd un ciclu de conferințe cu caracter științific, cultural, economic, sau istoric la care vor participa nu numai sportivii clubului C.S.O. ci toți sportivii din oraș.

Grija pentru tineret

Printre asociațiile sportive cunoscute în regiunea Oradea, fără îndoială că un loc fruntaș îl ocupă tînăra asociație a tipografilor orădeni : TIPO. Una dintre cele mai bune echipe ale acestei asociații este cea de handbal feminin, care a cîștigat anul acesta campionatul regional și participă acum la faza inter-regională pentru calificarea în categoria A.

Consiliul acestei asociații sportive a luat o seamă de inițiative lăudabile, menite să asigure o bază de masă pentru activitatea competițională. Astfel, asociația a înființat, anul trecut, un centru de tenis de cîmp pentru copiii oamenilor muncii unde activează aproape 60 de copii între 8 și 14 ani. Sub îndrumarea instructorului voluntar Andrei Partoș, micii tenismeni fac, pe zi ce trece, progrese vizibile, asigurînd „sportului alb" din Oradea noi cadre tinere și talentate.

În cîteva rînduri

● **Tinerii atleți de la școala sportivă de elevi au cucerit pînă acum 7 insigne de „Atlet școlar" de aur, 20 insigne de argint și 30 de bronz.**

● Asociația sportivă Rapid **Oradea — una dintre cele mai** puternice din regiune — numără în prezent 1600 membri U.C.F.S. cu cotizațiile la zi.

● **Țăranii colectiviști din comuna Balc (raionul Marghita) și-au amenajat pe meleagurile fostei moșii a baronului Pincas o frumoasă bază sportivă compusă dintr-un teren de fotbal, terenuri de volei și tenis.**

● In regiunea Oradea antrenori numeroși sprijină temeinic întrecerile Spartachiadei de vară a tineretului. Exemplele oferite de Irma Kiss (atletism), N. Herman (fotbal), Ad. Taglicht (tenis de masă), I. Pantici (lupte) și D. Botnar (popice) au stimulat activitatea multor antrenori orădeni.

Modestie și conștiinciozitate

Iuliu Pantici, unul din pionierii sportului luptelor din țara noastră (azi antrenor) este cunoscut și apreciat în toată Oradea pentru dragostea sa față de culorile asociației Rapid, pentru care le cunosc. Aceasta, pentru că unii dintre sportivii de mai sus dețin numeroase titluri de campioni republicani, succese la realizarea cărora și-a adus contribuția și antrenorul Iuliu Pantici.

— Deși sînt „bătrîn" în această meserie — ne-a spus el — totuși am încă multe lucruri de învățat. Am constatat aceasta, odată mai mult, cînd am participat la schimbul de experiență de la București, unde m-am întîlnit și am legat prietenii cu antrenorul sovietic Arcadie Lenț și cu fostul campion olimpic, maghiarul Carol Karpati. Iată de unde-mi trag, în mare parte, izvorul cunoștințelor...

Iuliu Pantici

pacitatea ce o dovedește în pregătirea luptătorilor. Modest din fire, el preferă adeseori să vorbească despre alții, despre sportivii pe care-i antrenează. Dar, pe bună dreptate, el are despre ce vorbi. N. Baciu, N. Gonea, O. Retfalvi, H. Mavridis, I. Cefan, L. Kiss și mulți alții, iată nume pe care, fără îndoială amatorii acestui sport din țara noastră le vor mai auzi.

In cei 15 ani care au trecut de la eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, regiunea Oradea a cunoscut o uriașă transformare devenind, dintr-o regiune eminamente agricolă, o regiune în plină dezvoltare industrială. In acești ani s-au construit și s-au reutilat complet numeroase fabrici, ca cele de la Pădurea Neagră (fabrica de sticlă), Aleșd (fabrica de material refractar), Salonta (combinatul Prodaliment), Oradea (fabricile de încălțăminte Solidaritatea și Dobrogeanu Gherea). De asemenea se dezvoltă impetuos industria extractivă. Paralel cu acestea, o mare amploare a luat-o construcția de locuințe. Numai din fondurile întreprinderilor, anul trecut s-au dat în folosința oamenilor muncii orădeni 147 apartamente, iar în prezent, peste 450 apartamente se află în construcție. Ținînd pas cu aceste mari transformări, activitatea sportivă — pe care ne-am străduit s-o prezentăm în cîteva imagini — a căpătat un caracter larg, cu adevărat de masă.

Oamenii muncii, romîni și maghiari, înfrățiți în muncă și pe terenurile de sport, se află în primele rînduri ale constructorilor socialismului. Viața plină de bucurii pe care o trăiesc ei astăzi este urmarea firească a politicii înțelepte, leniniste a Partidului față de naționalitățile conlocuitoare din patria noastră. Iată de ce, spre Partidul iubit, se îndreaptă zilnic, de pe meleagurile Oradiei, gînduri pline de recunoștință, de devotament care concret, în construcția vieții noastre noi, sînt materializate prin succesele deosebite în muncă și în sport dobîndite de oamenii muncii din regiunea Oradea.

Pagină redactată de R. Călărașanu *și* I. Ghișa, P. Nedeianu, Z. Singer-*corespondenți.*